

KIS ÚJLAP

Dzsipszi. (Lásd a 151. lapon.)

EZER BAJ KÖZT

vagy:

az árva Imrike viszontagságai.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

EKKÉNT beszélgetve eljutottak egy nagy épülethez s a jószívű rendőr bevezette Imrikét a házba, hol egy öreges hivatalnok ült az íróasztalnál.

— Ennek az urnak mond el majd panaszodat, — szólt a rendőr halkán Imrikének.

Imrike azonban nem léphetett rögtön oda a hivatalnokhoz, mert épen ekkor más panaszosok álltak ott. Imrike tehát kissé félre vonalt, de mialatt várta, hogy rákerüljön a sor, akaratlanul is végig kellett hallgatnia az előtte érkezettek beszédét s ez lassanként fölébreszté figyelmét, úgy hogy egész érdeklél hallgatózott.

Hárman álltak ott a hivatalnok előtt: egy izmos, szálás rendőr, mellette egy tisztességesen öltözött öreges asszonyság, köztök pedig egy szurkos, rongyos, mezít-lábos fiu, borzas hajjal, mely egészen elfödte homlokát is, úgy hogy alig lehetett arcát megismerni. A fiu mogorván földre sütötte szemeit, az asszonyság és a rendőr pedig épen panaszukat adták elő a hivatalnoknak.

Világos volt, hogy az öreg asszony panaszolta be azt a rongyos fiut s Imrike, amint oda figyelt, nemsokára megértette az egész panaszt. Az a fiu tudniillik kilopta az erszényt az asszony zsebéből a piacon; aztán a lármára odament a rendőr, megtudta mi a baj s szerencsésen még utólérte a tolvajt. Az erszényt kezében tar-

totta a rendőr és mutatta a hivatalnoknak, bizonyítván, hogy az öreg asszonynak igaza van.

— Mi a neved? — kérde a bíró a tolvaj fiutól.

A fiu még mindig lesütött szemmel állt ott s a kérdésre felelt valamit, de oly halkán, hogy Imrike nem érthette meg. A bíró aztán ismételte a nevet s ekkor Imrike megrezzenve ugrott föl . . . mert épen azt a nevet vélte hallani, melyet ma reggel János gazda annyit emlegetett. De nem igen ért rá gondolkozni, mert a bíró tovább beszélt s most az írúkhöz fordulva, mondá:

— Kérem, nézzen utána a könyvekben, volt-e már ez a ficzkó büntetve, vagy talán első gonosz tette ez.

— Nem tettem még soha semmi rosszat, kérem alássan! szólt a fiu könyörgő hangon.

— Ez a legelső csinyed?

— Igen is . . . oh! soha, soha sem bántottam még senkit, de ma olyan éhes voltam . . . nem tudtam sehol egy darab kenyeret kapni, s mikor láttam, hogy ez az asszonyság zsebébe dugja az erszényt, csak a kétségbeesés vitt rá, hogy elvegyem . . . Oh, ne küldjenek börtönbe, kérem szépen, legyenek irgalommal irántam.

— A börtönt el nem kerülöd, mert a büntetést megérdemled; hanem mivel még eddig nem követtél el soha ilyen gonosz csinyt, hát szelidebben fogunk itélni. Holnap reggel majd meghallod, hány hétre vagy elítélve. — Örmester, vezesse ezt a fiut az ideiglenes börtönbe, holnap majd elviszik a többiekkel a fegyházba.

A tolvaj fájdalmasan fölkiáltott s egy pillanatig esdőleg nézett még a bíróra. Imrike, ki néhány lépéssel előbbre lépett, látta, hogy ennek a tolvaj fiúnak szép, kellemes arca van, mintha csakugyan nem afféle közönséges utczai csavargó volna; de nem nézhette sokáig, mert a rendőr nyakon csípte a bűnöst és kivette a szobából, le a sötét lépcsőn végig, a börtönbe.

Vége rákerült a sor Imrikére is és a bíró kérde tőle, mit akar, mi panasz van? Imrike egészen meg volt zavarodva, soha sem volt még ilyen helyen s abból a mit elmondott, bizony keveset lehetett megérteni. Mikor kérdezték, hol lakik? — nem tudott semmit felelni; arra a kérdésre pedig, hogy hát hol fog az éjjel aludni, azt válaszolta, hogy egy nagy palotában az országunon.

De már hangos nevetésre fakadtak mindnyájan s valóban Imrike nem épen olyan urfinak látszott, aki palotában lakik. A bíró maga is mosolygott és azt mondotta, hogy az egész történetet nem igen tartja hihetőnek. De Imrike nem engedte a dolgot oly könnyen; szörnyű volt számára az a gondolat, hogy mihelyt belépett ebbe a nagy városba, már is rögtön elveszítse Bátor, egyetlen hű társát és kísérijét. Aggodalmasan odafordult tehát ahhoz a jószívű rendőrhöz, kivel az utczán megismerkedett, ki őt ide vezette s ki bizonyíthatja, hogy Bátor csakugyan vele volt. A derék ember csakugyan tanuskodott is erről és ennyiben már rendben lett volna a dolog, de a bíró azt mondta, hogy ez még mindig nem elég; szükséges, hogy Imrike még minden-

féle más körülményeket is elmondjon, mert a bírónak mindent kell tudnia.

Imrike kész volt mindent elbeszélni, de csakhamar látta, hogy megint nem sok haszna van beszédének; a saját nevét még csak megtudta mondani, de mikor kérdezték, hová megy, csak annyit tudott, hogy Márt hához; aztán elmondta, hogy a mult éjjel egy faluban volt, de a falu nevét nem tudja; oda pedig a kórházból jutott, mert több hétig betegen feküdt egy kis városi kórházban.

— Ez az egész dolog nagyon érthetetlen, szólt végre a bíró az egyik írnokhoz. Ha ez a fiu hetekig betegen feküdt a kórházban, hogy lehetett volna övé az a kutya régóta? Kórházakban nem tartanak efféle állatokat a betegek mulatságára. Egyébiránt, — szólt aztán Imrikéhez nyájasan, — ha megtaláljuk kedvencz kutyádat, majd tudodra adjuk; de akkor meg kell mondanod a lakásodat és hogy mit adhatsz jutalomul annak, aki Bátor visszahozza?

Imrike egy perczig gondolkozott, aztán összekutatta zsebeit s előbb egy kis imakönyvet vett elő, majd azt a kis erszényt, melyet János gazdától kapott; ebben volt összes vagyona, azt kezdte most az asztalra kirakni. Nehány ezüst tizkrajczáros volt, — és az a fényes arany, melyet tegnap este attól a gyászba öltözött idegen asszonytól kapott.

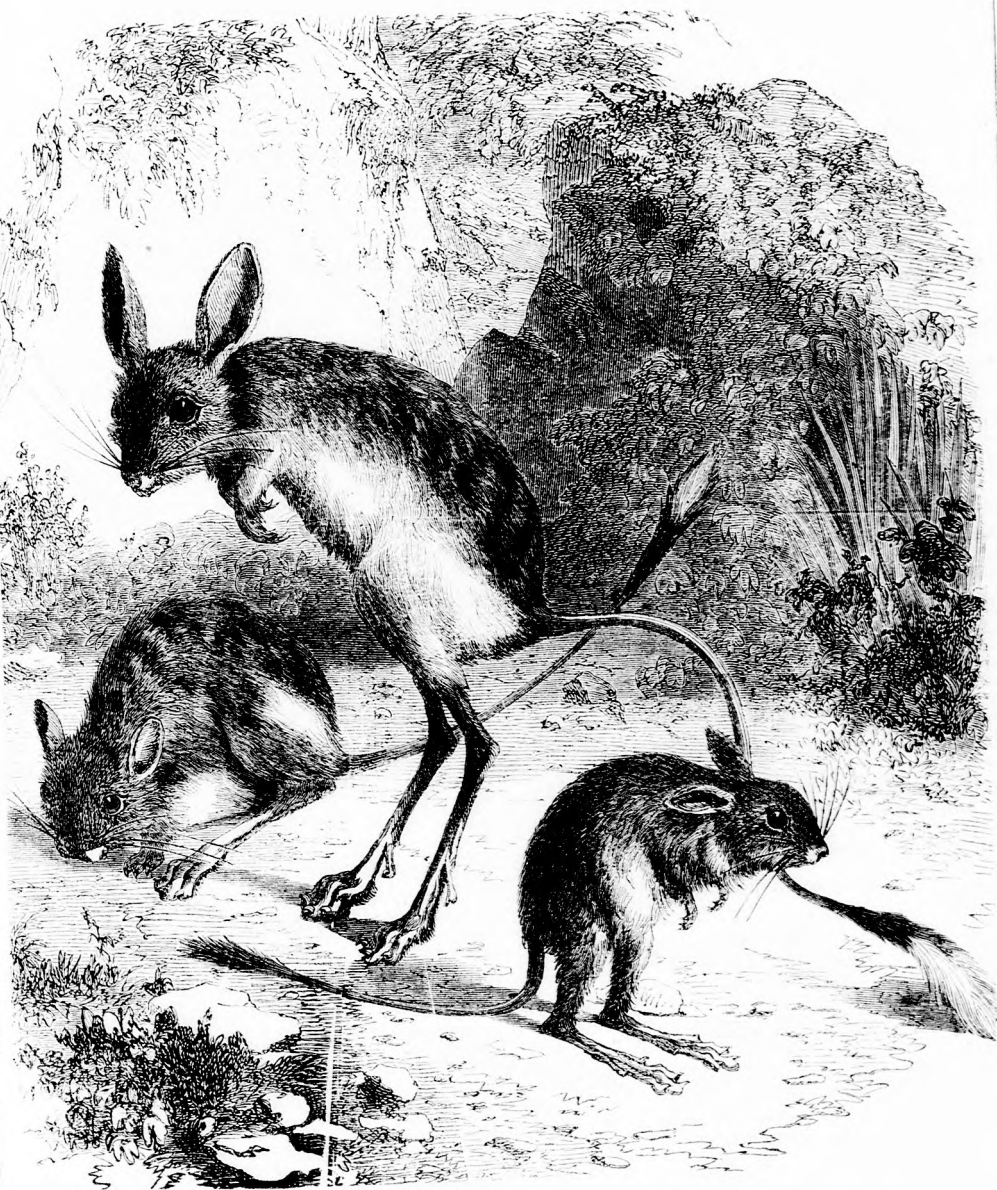
— Odaadom ezt az aranyat! szólt Imrike. János gazda azt mondta, hogy igazi arany.

— Valóban, ez arany, szólt a bíró. Hanem, kis fiam, ha az a kutya csak-

(Folytatása a 150. lapon.)

MAJOMVADÁSZAT AZ INDIKONNÁT. (Első a 152. lapon)

A SZÖKDÉCELŐ EGÉR. (Lásd a 150. lapon.)

(Folytatás a 147. laphoz.)

ugyan olyan rendkívül szép állat, a milyennek mondd, akkor egy arany kevés lesz jutalomnak.

— Akkor hát odaadom még ezt az ezüst pénzt is, szölt Imrike.

— És aztán mi marad neked?

— Semmi! felelt Imrike őszintén.

— És miből fogsz élni, míg megtalálod a te Márhádat?

Erre Imrike nem felelt, — mert bizony azt maga sem tudta. Az öreg bíró aztán jóakarólag szölt ismét:

— Kis fiam, fogadd tanácsomat, ne költsd pénzedet a kutyára. Ha lehet, megkerestetjük majd a nélkül is. Nagyon veszedelmes dolog, ha valaki itt van a nagy városban pénz nélkül s nincs miből élnie; kivált az ilyen kis fiu, mint te, aki még nem tudsz dolgozni sem; előbb-utóbb az a vége, hogy rossz czimborák közé elegyedik az ilyen gyermek és tolvaj lesz, aztán börtönbe kerül, — épen mint az a fiu, kit néhány perczelzel ezelőtt itt láttál. Elhiszem, hogy nagyon sajnálod szép kutyádat, de még nagyobb kár volna, ha magad is bajba keverednél.

(Folytatása kövekezik.)

BETÜREJTVÉNY.

— Szójárás. —

1 Katona = C.

A helyes megfejtések közül kihúzott elsőnek jutalma egy finom katulya 100 levellel és 100 boritékkal, a nyertesnek nevével.

Határidő: június 20-ka.

A helyes megfejtők neveit összesodrott apró czédulákon Forgó bácsi kalapjából egy árva leányka húzza ki.

Szerencse föl!

GÓLYA-MADÁR.

— Ezt a gyönyörű kis verset Szász Károly küldi nektek, aki, mint tudjátok, híres magyar költő. —

BOLDOG madár vagy te, gólya!
Két hazának vagy lakója.
Ha innen elűz a tél:
Ott vár reád új fedél.

Tengeren túl új honodban,
Pálma-árnyban, jó dolgod van,
S ha türehtelen ott a nyár:
Régi tészked visszavár.

Nálunk is van gólya-tészek...
S én örömmel el-elnézlek:
A mint kijavítgatod,
Hogy kikölthesd magzatod.

Ősszel aztán búsan nézem:
A mint utazásra készen
Nekünk búcsut kelepölsz
S fiaiddal elrepülsz.

Ott is, tudom, idvezelnek.
Sládd, én még sem irigyellek.
Egy házám van csak nekem,
S annál jobban szeretem!

A SZÖKDÉCSELO EGÉR.

(Képpel a 149. lapon.)

Az egéreknek egyik érdekes és furesa faja a szökdécselő egér vagy gerbő, mely nem is tud négy lábon járni, mert két első lába rendkívül picziny, ellenben a két hátulsó hosszú és igen erős, úgy hogy ezek segélyével roppant nagyokat tud ugrani. Régi időben azt hitték az emberek, hogy ezen egéreknek igazán csak két lába van s ezért kétlábu egérnek nevezték.

Piczike első lábaikat arra használják, hogy eledelőket szájukhoz vigyék s a földben gödröt ássanak maguknak. Hátulsó lábaikkal futnak ellenségeik elől, még pedig oly rendkívüli sebességgel, hogy ló-

hátan is alig lehet őket utólélni. Sajnálatos azonban, hogy ha az egér valamikép elveszti hosszú farkát. Ekkor véget ér gyorsasága, nem tud többé ugrani, mert ugrása közben hosszú farkával tartja magát egyensúlyban, erre támaszkodik, midőn a földet érinti futásközben; ha farkát elvesztette, nem tudja megtartani az egyensúlyt és elesik.

A szökdecéslő egérnek igen nagy szeme van, de épen ezért a nap világosságát nem szereti és csak este jön kiföldalatti rejtekéből eledelt keresni. Gyökeret, rovarot eszik, sőt apró madarat is, melyeket igen ügyesen meg tud fogni, mert jó magasra föl bír ugrani utánok. — A szökdecéslő egeret megfogni nagyon nehéz, épen mert csak este buvik elő s egy pár ugrással eltűnik üldözői elől a sötétben.

D Z S I P S Z I.

(Képpel a czimlapon)

VAN szerencsém kis olvasók
Magam bemutatni.

Igen jeles művész vagyok :
Jól tudok ugatni.

Sőt, a hátsó lábomon úgy
Járok mint az ember.
Tánczolok, lövök — egy szóval :
Tudományom tenger.

Én vagyok a Dzsipszi pincsi,
Kinek nincsen párja —
Én vagyok a gyermekvilág
Született kutyája.

Épen eladó vagyok most,
Mert szépen neveltek.
Kedves lányok, kedves fiúk :
Ugyan vegyetek meg !

Sokat érek, olesó vagyok.
Gizák, Ilkák, Pistik !
Őt ezüstke piczuláért
Vegyétek meg Dzsipszit !

MEDVEVÁSÁR SZIBÉRIÁBAN.

(Képpel a 156. lapon.)

A MEDVE a legerősebb vadállatok egyike és ha dühös, nagyon veszedelmes ellenség is; de bocskorában elfogva igen könnyen megszelidül s akárhányszor látni, mint ballag szép csöndesen a gazdája után, aki betanítja tánczolásra és így hasznára fordítja a maczkót.

Medvetánczolatokat nálunk is láthatni, de már azt nem igen, hogy egész csapat medvét hajtanak piacra eladásra, mint valami jámbor birkanyáját. Ezt Azsiának északi részén, Szibéria nevű ország városaiban láthatni. Ezen a vidéken a szürke medve honos, mely még könnyebben szelidíthető, mint a mi barna medvének. A szibériai benszülött népek; a kalmuk, szamojéd, osztyák egész vásárt üznek a fiatal medvékkel, melyeket igen egyszerűen fognak el.

Legelőször is kilesik az erdőben az öreg anyamedve tartózkodási helyét s ha látják, hogy vannak kicsinyei, kődobással ingerlik az öreg medvét, mely kicsinyeit féltve, dühösen rátámad a vadászokra. De a vadászok nem ijednek meg, nyugodtan bevárják, míg a medve egészen közel jő s akkor a medve két lábra áll, hogy ellenségét megrohanja; ekkor a vadász hosszú éles kést dőf a maczkó mellébe s többnyire egy szurással megöli. A vadászok aztán elfogják a fiatal bocskokat és hazaviszik, de a megölt anyamedvét sem hagyják ott, mert ez is hasznos zsákmány. Bőrét kikészítik bundának vagy takarónak, szőnyegnek, husát pedig részint frissiben megsütik, részint megfűstölik, mint nálunk a sertehúst és elteszik télire.

Az elfogott fiatal medvéket istáloba, vagy csak az udvarba zárva fölnevelik s a szegény fogoly állatok csakhamar hozzászoknak gazdájukhoz, engedelmeskednek szavának s habár sokszor tizen-tizenötven vannak is egy udvarban, sohasem

lázadnak föl s nem igyekeznek megszökni. Mikor már jó nagyocskák, akkor a gazda behajtja őket a legközelebbi városba a vásárra épen úgy, mint más házi állatokat. A vásáron mindig akad vevő; medvétánczoltató, állatsereglet-tulajdonos vásárolja meg a szebbeket, a többit pedig megveszik szegényebb emberek, kik a medvehúst joizuen megeszik.

MAJOMVADÁSZAT AZ INDUSOKNÁL.

(Képpel a 148. lapon.)

Egy utazó, ki hosszabb ideig járt déli Amerikában az ős erdőkben lakó indusok közt, leírja, miként szoktak a mondoruku indusok majmokra vadászni. A puskát nem ismerik, hanem van egy fegyverök, mely hasonlít a puskacsőhöz s melyből mérges nyilakkal lövik le az erdőben gyanutalanul játszódó majmokat.

A legfőbb, hogy a nyilak jól belegyenek kenve méreggel s ezért a méregkészítés náluk fontos dolog,

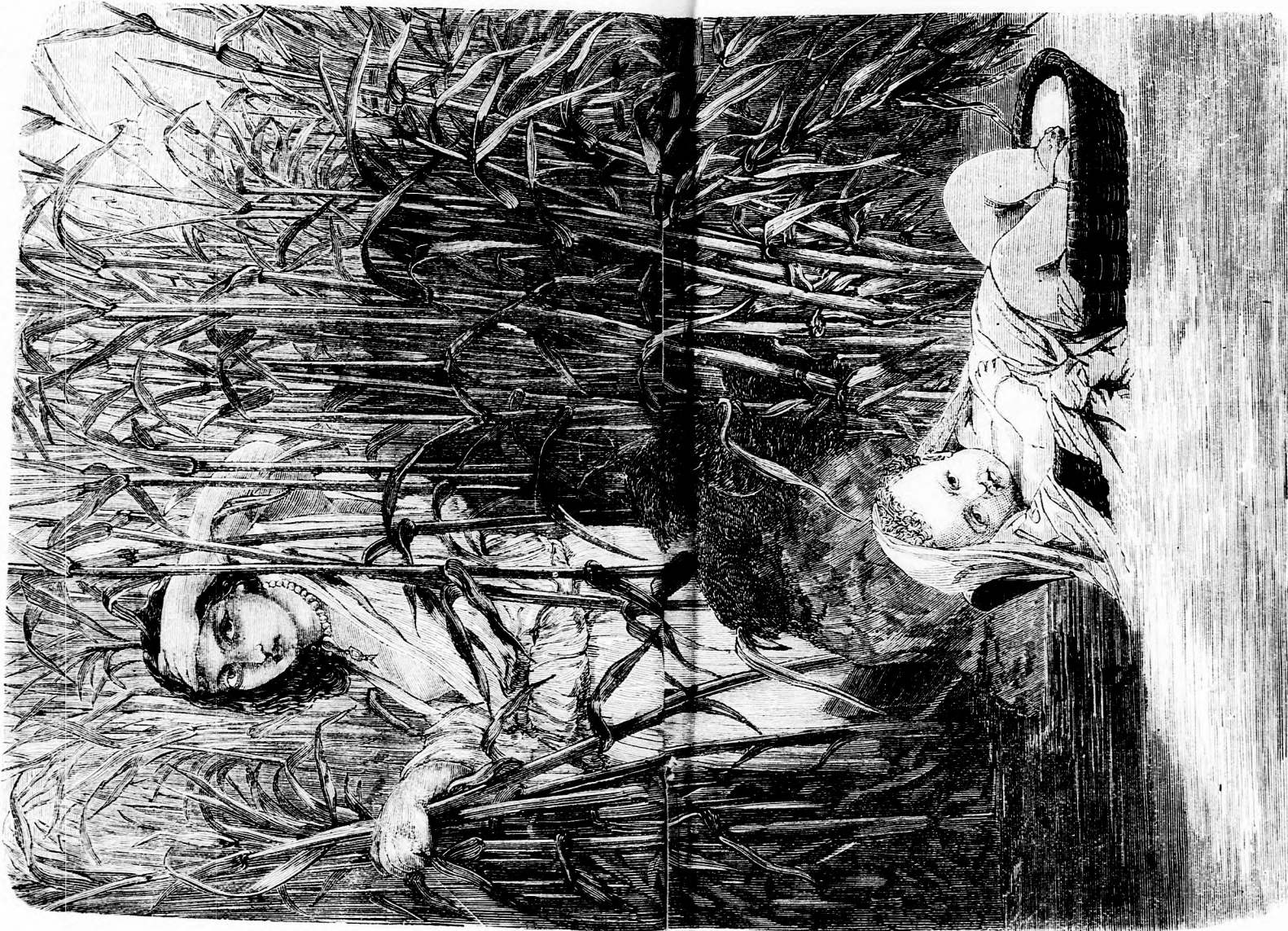
de egyuttal veszedelmes is, mert akik a mérget készítik, rendszeren bele is halnak. Szabad helyen tüzet raknak s nagy eszerépedényben három nap és három

éjjel folyvást főzik a különböző mérges növényeket és gyökereket; harmadnapra a mérge kész, de akik főzték a gőztől kábultan hullnak a földre és többnyire

belehalnak. Ezért csak öreg emberek vállalkoznak a mérgefőzésre s feláldozzák magukat, hogy az ifjak vadászni meheszenek. Ha a mérge készen van, bekenik

vele nyilaik hegyét; a mérge oly erős, hogy a kit a nyíl csak megkarcol, okvetlenül meghal. Az apro nyilat pedig nem ijjal lövik el, hanem egy hosszú, majdnem két ölnyi vékony nádesőből fujják ki szájukkal. A nyíl persze nem röpül nagyon messzire s ezért az indusnak ovatosan meg kell lesni az állatot, melyet elejteni kíván.

Utazonk egyszer jelen volt egy ilyen vadászon és le is rajzolta. Zajtalanul hatoltak be a sűrű erdőbe s végre egy nagy fa alá leheveredtek és vártak. Nemsokára mozgott a fa ágai s egy igen csinos vörhenyes majom, ugynevezett mico tünt elő, utána egy második, harmadik s aztán egész nagy csapat. Az indus vadász fölfelé irányzá vékony nádesővét, belefujt s a mérgezett nyilacska

FÖLADVÁNY A SZENT IRÁSBÓL. Fejtsétek meg, mit ábrázol e rajz?

kiröppent; ugyanabban a pillanatban a majom melléhez kapott és élettelenül rogyott le a földre. Így lőtt le az indus néhány percz alatt még öt majmot a nélkül, hogy a legkisebb zörrenés hallatszott volna.

REGGEL A KERTBEN.

(Képpel a 160. lapon.)

TE édes, te kedves,
Kis anyám galambom.
Szeretlek tégedet . . .
Jaj, ki sem mondhatom.

Hogy korán ébresztél
Ezerszer köszönöm.
Oh, a szép kertben itt
Nagyobb az örömöm.

A reggel oly üde!
Gyöp, lomb, virág ragyog —
S ami legjobb: a te
Karjaidban vagyok!

NYERTES

PÁLYAMUNKÁK.

I. A gólya.

— Első nyertes a szabatos irály, a világos eloadás által. Jutalma két díszes képes könyv, melyek a szerkesztőségben átvehetők. —

Tavaszzal, a meleg tartományból jövő madarakkal megjő az általán ismert gólya is, s kelep, kelep kiáltásával tudósítja az embereket megérkeztéről. Egyenesen azon háztető felé repül, hol őszszel fészket elhagyta, mert habár egész télen távol volt is, kedves fészkeről még sem feledkezett ám meg. Ha fészke el volna talán rontva, újat épít magának, de az ritkán történik, mert a földművesek azt hiszik, hogy szerencsét hoz azon házra, melyre fészket rakja, s egy barát-némtől azt hallottam, hogy ha valamely háztetőn nincs gólyafészek, a gazda a kéményre egy kocsikereket tesz fel, hogy a gólya amál kényelmesebben rakhassa

fészket, s némelyek e kereket be is fonják zöld ágakkal, s így a fészek már majdnem készen van. Ha a gólya kényelmesen elhelyezte magát fészkeben, legelső látogatásával a nádasban lakó békákat és kigyókat szerencsételteti, de itt kicsit illetlenül viseli magát, mert a helyett, hogy szívélyesen beszélgetne a háziakkal, felkapkodja őket csőrével és felfalja. Ez bizony nem szép tőle, de a békapecsenyét oly rendkívüli módon szereti, hogy ezt nem lehet tőle rossz néven venni, s mi is bizony inkább még szeretjük, hogy meg-eszi a kigyókat és békákat, nemhogy még haragudnánk is érte.

A gólya teste nem nagyobb mint a lúdé, de felületesen tekintve, sokkal nagyobbnak látszik, mert lábai, nyaka és csőre nagyon hosszúak. De ez neki mind javára van, mert ha lábai nem volnának oly hosszúak, hogyan gazolna akkor oly könnyen a mocsárban? Fél lábón is azért tud oly soká állani, mert lábai oly erősek, hogy egy is elbirja a könnyű testet. Meg aztán kurta nyakkal és csőrrel, nem szerezhetné meg oly könnyű módon kedvencz eledeleit. A gólya tollazata fehér, csak a fark és szárnytollak feketék. Lábai, melyeken 3 előre, és 1 hátraírányult ujj van, pirosak, úgyszintén csőre is ily színű.

A gólya, ha ellátogat a mocsarakba, nem csak maga lakik jól, hanem fiairól is gondoskodik, s mindegyikének visz, ha többet nem, egy békacombot. Mikor a kicsinyek látják hazajönni anyjukat, ugyan csak kitérik szájukat a kedvencz esemege után, s alig várják, hogy már repülni tudjanak, s maguk kereshessék meg élelmüket. Nem is kell soká várniok, mert anyjuk hozzá kezd a tanításhoz, mivel fél, hogy eljő az ősz, a mikor pedig itt kell hagyni hazájukat, s mit csinálnának akkor a kis gólyák, ha nem tudnának elrepülni Afrikába, s itt kellene nekik a hidegben maradni, hol még békát se ehetnének a befagyott tavakból? Mikor

eljár az indulási idő, sok gólya összegyűl, hogy együtt menjenek második hazájukba, s ha van köztük olyan, ki nem jól tud repülni, azt itthon hagyják, sőt néha meg is ölik, csak hogy lassú repülése által ne késleltesse utjokat. Vannak oly szerencsétlen gólyák is, kiknek szárnya el van törve vagy vágva, ezek szegények nem mehetvén el, egész télen fázhatnak, s el is vesznenek éhen, ha könyörületes emberek nem adnának nekik ennivalót. Van fekete gólya is, melynek színe fényes fekete. Ez nem szereti úgy az embereket, mint rokona, s távol tőlük, nagy erdőségekben lakik, leginkább Oroszországban.

A gólya rokonai: daru, gém, flamingó, bibicz és szalonka.

Budapest.

Szász Póla
11 éves.

Hogye pályaművet Sz. Póla, 11 éves és a VI. el. osztályt járó leányom egészen magától írta s én abban semmit sem igazítottam, igaz hittel bizonyítom.

Budapest, 1875. máj. 2.

Szász Károly.

*

II. A gólya.

Masodik nyertes a rövid bár, de kimerítő összeállításért. Jutalma a »honvéd album« című, pompás rajzokkal ellátott díszes mű.

MINT minden madár, úgy a gólya is meleg és veres vérű, s tüdő által lehel. A gólyáknál négy fajt különböztetünk meg:

1-ső A »fehér gólya«, mintegy 3½ láb magas, fehér-feketetollakkal, hosszonyakkal, veres csőrrel és lábakkal. Hazája: egész Európa, s ott mindenütt található Angolországot kivéve. Leginkább békák-, kigyók-, gyíkok-, giliszták-, egerek, és fiatal apró madarakkal táplálkozik, melyeket egészen — csőrére szurván — szokott elnyelni. Többnyire falyokban a háztetőkön fészkel; galyából, tövisből és füvekből rakja terjedelmes fészket, mely 4—6 lábnyi széles. A nőtény 3—5-öt tojik, melyeket 28—30 nap alatt költ ki. Azon idő alatt a táplálékát a him szerzi meg.

2-ik A »fekete-gólya«. Evező-tollai barna-feketék, hasa és melle fehér; nagyságra és életmódra az előbbihez hasonlít. Tőle csak annyiban különbözik, hogy táplálékát leginkább halak nyújtják s magas erdei fákon fészkel.

3-ik Az »óriás vagy marabugólya«, mely az egész nemben legnagyobb, majdnem 7 láb magas; színe felül setét hamvaskék, fekete szárny-és tollakkal, nyaka majdnem csupasz. Hazája Keletindia, Mivel a kártékony állatokat pusztítja, nagy hasznot hajt valamint a farkán s tollai alatt lévő kékes nagy pelyhes tollai által is, melyek piperéül használtatván, hasznos kereskedési czikkül szolgálhatnak, s szintén marabu-nevet viselnek. Azért ott ezen gólyák seregeseen tenyésztetnek, mint nálunk a kacsák vagy ludak.

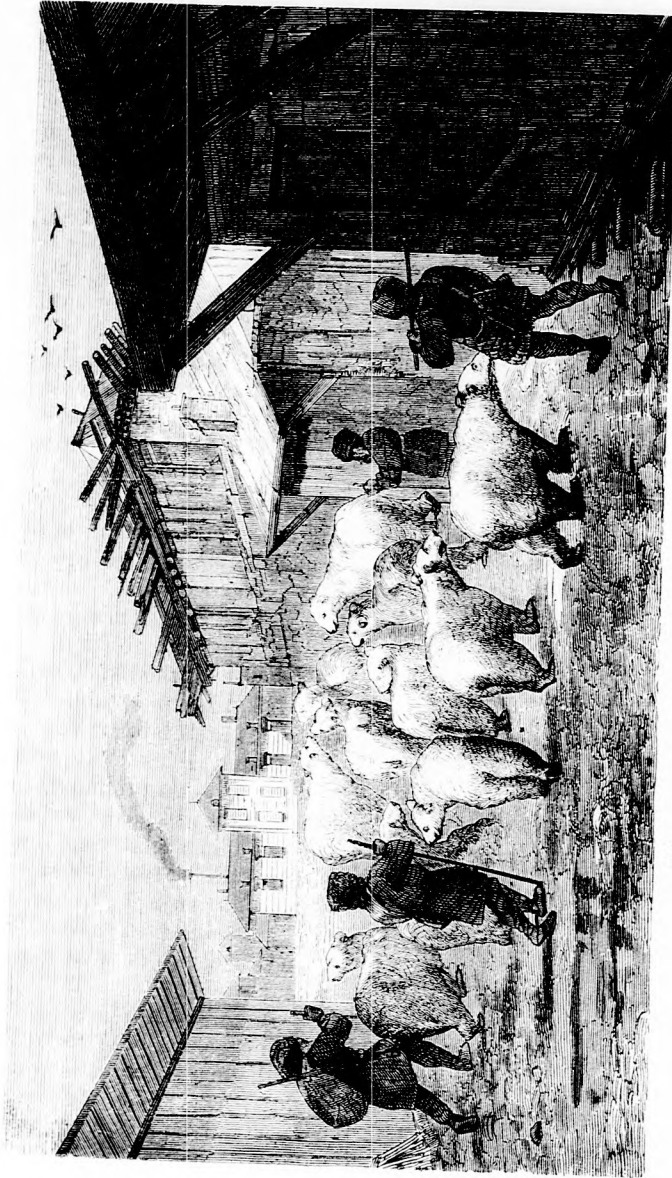
4-ik »Az áfrikai gólya.« Nagyságra csaknem egyenlő a marabu-gólyával. Szenegál folyamán találhatik; nyaka és feje pelyhes. Ezen egyszersmind hárttyás zsacsó is van.

A gólya, ezen mindenütt általánosan kedvelt madár: többnyire a mocsáros helyeken tartózkodik. A nádasra, rétre és tóra béka, kigyó s több efféle férgek és rovarok végett látogat el.

A gólya-fiakat könnyen meg lehet szelidíteni s magunkhoz szoktatni. Báttran eresztethetjük őket az udvaron és réten szabadon, mert nem olyanok, mint a vad-gólyák, melyek őszszél elköltöznek s csak tavasszal térnek ismét vissza. Ezek, ha néha elrepülnek is, de visszajönnek s egész éven át hazájokban maradnak.

A gólya a madarak 5-ik főosztályába: a gázlók közé tartozik, mert magas lábszáru s a vizet nem uszsa, hanem gázolja. Az ő rokonsága sok felé kiterjed. Atyjafiai: a strucz, marabu, tuzok, kazuár, bibicz, daru, gém lile, szalonka, kanalos, bölömbika, kőcsag, száresa, parra, ibisz, lángmadár és a haris.

(Folytatása a 157. lapon.)

MEDVEVÁSÁR SZIBÉRIÁBAN. (Lásd a 151. lapon.)

(Folytatása a 155. laphoz.)

Ősz felé, augusztusban és szeptemberben a gólyák télire meleg tartományokba költöznek, ugymint: Afrikába vagy déli Európában Spanyolországba; táborozásuk néha egy hétig is eltart, mialatt az egyes családok kölcsönösen hívják egymást. Nevezetes a gólyák költözésében, hogy több száz, sokszor több ezer mérföldnyire rakott fészkek helyét nem felejtik el, s azokat újra megtalálják. Figyelmet érdemel a gólya repülése is: mintegy úszni látszik a levegőben s kisebb-nagyobb köröket ír le; majd ismét függélyesen leereszkedik, majd ismét fel a felhőkhöz száll.

De bár ott túl a tengeren melegebben süt is feléje a nap, mégis majd mindegyiknél látható, hogy idegen, s vágyik vissza hazájába s otthon hagyott üres fészkebe. Alig várja a tavasz első bimbájának kinyitását, a mikor aztán seregesen tér meg a messze távolból, hangos és vig kerepléssel üdvözölve a tájék lakosait, feltalálva nyáripalotáját.

Mindenütt kedvesen fogadják érkezését, nem csak azért, mert a tavaszt hirdeti, de mert a kártékony férgeket is pusztítja. Az emberek nem csak hogy fészket nem bántják, de néhol — hogy azokat kényelmesebben megrakhassák — még kereket is tesznek alája a házak tetejére.

A gólya nagy gonddal ápolja fiait s valóban bámulatos, midőn őket a repülésre tanítgatja. A gólya fél lábon állva alszik, s csak akkor kerepel csőrével, ha haragszik, vagy ha éhes.

Turkevi 1875. April 30.

TÓTH JENŐ. *)

*) Kezéd írásából és fogalmazásából látom, hogy talán túl is vagy te már a szűkebb értelemben vett gyermek-koron; azért nem ártott volna, igazság szerint, neved alá odatenni korodat is. Mert p. egy 13 éves fiútól csak különbség telik mint egy 8 éves leánykától.

F. b.

*

III. A gólya.

— Jutalma egy pompás mesés könyv. —

A GÓLYA vándor madár, melynek »két hazát adott végzete. Veres csőre és meztelen vörös lábai a meleg éghajlat madarainak jellegével birnak, míg fehér pelyhes öltönye és fekete szárnyai a mérsékelt ég öv mivelte államainak divatját látszanak utánozni. — Olyan ő, mintha frakkba volna öltözve s a szárnyasok világának finom izlésű gavallérja volna, pedig a városi élet elegantiáját s a nagy világ zaját éppen nem szereti. Nem törődik ő a főváros redoutjával, melynek falait nemzeti történelmünk alakjai díszítik; sokkal kedvesebben időzik a békés falusi házak nádos fedelén, hol galyakból készíti lombos sátorát, melyben »pelyhes magzatit kikölti.«

Itt van ő otthon. — Ki áll házának erkélyére — a fészkek szélire, — fellábát fölemeli s hosszú piros csizmájában, mint egy magasra kinyuló póznán óra számra elpihen és gyönyörködik a takarékos falusi gazda tiszta udvarán, hol napestig munkában izzad a ház apraja s nagyja.

Ha a ház népe déltájban letelepszik az udvar közepén zöldelő eperfa árnyékában az asztal körül ő is elmegy grand hótél-jébe — a faluszélén iszaposodó nádasba, nol table d' hôte-jához ül és nagy uri lakmározást csinál. Óh! a gólya nagy gourmand, — neki nem mindenféle közönséges étel izlik, hanem mint a legnagyobb urak, kedvére békát eszik.

Ha a lakomának vége van, úgy tesz, mint a mamák, kik vendégségből haza menve, gyermekeiknek csemegét visznek; ő is ellátja magát aprósággal s növekedő esemetéit megörvendezteti. Nagyon jó szíve van gagó bácsinak. Pedig nem hin-nénk el ám, mert oly mogorva, olyan szótalan, mint egy philosophus.

Minden örömét a hasadó hajnalban s a bíbor-pirosan lenyugvó napban találja. Mindkettőt mód nélkül szereti; amazt

vidám kelepeléssel üdvözl, ettől bánatos kelepeléssel vesz bucsut. Ez az ő mulatósága. — Napközben csak akkor cseveg, ha vizitet kap, mert olykor ez is megtörténik. El-ellátogat hozzá egyik-másik barátja, ki ilyenkor az elfogadó teremben a kut kimagasló ostorán fél lábra áll és hosszan össze kelepelnek. El társalgásban van valami irigylésre méltó is, és ez azon nyugalom, mely azt jellemzi és sejteti, hogy magukról beszélnek, nem pedig másokat szólnak szapulnak.

Talán ezért is áll oly nagy becsben a ház lakói előtt, mert ünnep van ám a háznál, ha tavasszal megjön a »jó gólyamadár« és gyászolnak a gyermekek, ha késő ősszel üresen hagyva fészket, elköltözik délre, Afrika pusztáira, homman, ha ismét »megenyhül a lég — rokonai a darvak és gémek társaságában visszatér felkeresni ősi fészket, mely érintetlen áll, s várja vén lakóját, hogy az kitatarozza s ismét egy nyugodt élet boldog tanyájává tegye. És a gólya megjő pontosan s megtanítja az embereket szeretni otthonjukat, mert azt kelepeli nekik: látjátok e fészket, mily kicsiny! s mégis fölkerestem, mert csak az lehet boldog, ki kegyelettel őrzi ősei tanyáját! **SCHYTRA ILONKA.**

Hogy ezen elbeszélésben foglalt gondolatok és az egész eszmemenet Ilonkától származnak, és csak is a feldolgozásban volt segítségére egy jó barátja, bizonyítja Ilonka mamája. (Kérem a lakuzimet, hogy a jutalmat megküldhesse **F. b.**!*)

Dicséretes szorgalomról s jó felfogásról tanúsító munkát küldtek még be ezeken kívül: Horváth Erzs, Tóttósy Ilona, Horváth Misi, Széll Pista, Velösy Károly, Kovács Ilka, Groszmann Regina, Kutassy József, Propper Róza, Kispál Mihály, Buday Sándor, Smolinger Antal, Ivády Jolán, Riedl Etel és Ilona, Végli Mihály, Kükösy Vilmos, Balázsovits Ernő, Szász Károly, Csók Pista, Némethy Géza, Reininger Regina, Szentjánosí Vilma, Szentjánosí Feri, Wollák Izabella, Svarecz Jenny, Tregghi Marczí, Hofbauer Blanca, Splény Sándor, Tavaszty Antal, Ujváry

*) Küldözéséhez képest 1-55 helyet érdemelne; de mert nem az Ilonka írta, csak az esze járása: nek helyre tettem, mert ami a ezikk főérdeme, az az előadásban van. Kimerítve a feldolgozó nincsen.

Géza, Beöthy Pál, Allein Tirza és Józsy (miért y-nal? Én sem vagyok »bácsy«), Csekeő Béla, Öner Dana, Szücs Gábor, Neubauer Hermína, Moravec Ilonka és Irma, Máj Ilka, Máj Berta, Moskovicz Géza, Ábrahám Anna, Bronis Vilma, Toldy Géza, Horváth Mariska, Mentler Vincze, Földváry László, Basch Simon, Pozdor Laczí, Schlesinger Emma, Doroghy Misi, Schlesinger Hermína, Farkas Vilma, Kis Mariska, Groisz Helén, Epstein Gyula, Császár Teresi, Simén Vilma, Najmányi Gabriella, Jankovics Gyula, Palicz Gizella, Vinterstein Paula, Balázsovits Oszkár, gf. Dessewffy Elise, Moravetz Margit.

A »KIS LAP« IX. köt. 4. számában közlött betűtalány megfejtését utólag beküldték még: Zelovics János, Máj Ilka, Toldy Géza, Katona Linda.

A »KIS LAP« IX. köt. 6. számában közlött találos mese megfejtését utólag beküldték még: Bakonyi Aranka, Milez Jenő.

A »KIS LAP« IX. köt. 6. számában közlött betűtalányok megfejtését utólag beküldték még: Weisz Gábor, Sárkány Ilona.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Sárkány Ilonka. Betűrejtvényed meg fog jelenni. — **Arad, Berta hugoescámuak.** Csak hogy okultál a kis hangya példáján. Jobbat sem kívánok. **Kimíti Tekla.** A beküldött rejtvények, bár szerkesztőkben jők, de nagyon is megkönnyítik a fejte fáradságát. — **Toldy Géza.** Neked is csak azt üzenhetem, mit az előttd valónak. — **Baja, T. Gy.** Ha a Misi saját munkája, miért nem írta isle maga? Kétkelünk. — **Széll Pista.** Dolgozatod csinoságát növeli a tiszta, takaros kézirat, ami nekem mindig különösen nagy örömet szerez. Persze hogy ez nem mindnyájunknak adatott s én is tán azért szeretem egy a szép írást, mert magam bizony vajmi ákom-lákom betűt vetek. Hanem én persze, már nem leszek kaligrafus, míg közületek a legtöbb azon korban van, hogy kéziratát, ha nem szé, azzá teheti egy kis kitartás által. — **Rácz-Almásról és Nyiregyházáról** kaptam egy-egy pályamunkát, melyek csaknem szóról-szóra hasonlítanak egymáshoz. Mindakettő a piros eszímá kezdi az uti öltönyön folytatja s aztán, kevés eltéréssel, megint oly feltűnő módon találkoznak, hogy vagy azt kell hinnem: beküldői együtt dolgozták ki, vagy pedig azt, hogy — másunnan írták ki. Elvárom **Gizella és Gyula** nyilatkozatát. — **Jankovics Gyula.** De hát miért csak a kis lányokat szereted? Hát egy kis öcsike nem ép oly kedves, mint egy kis hugoeska? Édes anyád különben jót nevetne a te gólyás kívánságodnak, ha megmutatnám neki. — **Propper Roza** Örülök az új barát-

ságnak s örömmel olvastam kedves leveledet. Csak mentől sürűbben találkozunk. — **Kispál Mihály.** A munkálat szabatos. De itt csak arra akarlak figyelmeztetni, hogy nekünk csak Magyarország a mi »h o n«unk; a többi csak »ország«. S e szerint nekünk Poroszország nem Poroszhon, s Angolország nem Angolhon. Poroszthona csak a porosznak, Angolthona csak az angolnak van, s így tovább. — **Vinterstein Paula.** Sokra becsülöm őszinteségedet, melylyel bevallod, hogy munkádban mások is segítettek. — **Bodor Elek.** Az újabb küldemény is emberül van megcsinálva; természetesen, hogy csak kis emberül. Majd ha nagyobb legény fogsz lenni, különbeket is fogsz tenni, különbeket is fogsz szerkeszteni. Addig is, szerszük egymást. — **Lakosy Vilmos** (és nem, amint írod Vilmos) Korodhoz képest elég ügyesen verselsz; de majd, ha 8—9 éves fogsz lenni, már akkor többet követelek tőled. Azt ugyan sehol sem olvastad, hogy a gólya büntetésül elviszi a rossz gyermeket Indiába és ott hagyja a vad linduk kezében; hanem hogy a gólya hozza a gyermeket, még pedig csak a jó gyermeket, az köztudomásu dolog. — **Reininger Regina.** Igen szívesen látalak. — **Horváth László.** Az bizony jól esik nekem tudom, hogy ismét fölülültél, s hogy betegségemben a »KIS LAP« volt legkedvesebb szórakozásod. — **Tavaszy Antal.** Hogy a költőkörödör a gólya háttára veszi a fáradt fecskét, bizonyára csak mese, de valóban költői mese. A gólyaatyafiság elnevezésén jót nevettem. — **Mandelló Csak** ez a fél neved van? — **Dunaföldvár. U. G.** A vers bizony erősen sántít. De ez még nem baj. De baj az, hogy a — szived sántít, azaz nem ép. Másképp kis társadat be nem sugtad volna, hogy ne higye nekí, mert tanító ura csinálta a földványt. Habár így volna is — még sem szép árulkodni. — **Neubauer Hermína.** A versek helylyel-közzel igen szépen ömlenek. Valóban kedvesen lepott meg a rimes levél. Azt a másikat dolgot magad végezd el a gólyával. — **Betegh Miklós.** Teljes szívből fakadt üdvözléssel viszonzom kedves kis leveledet. — **Sz. . . Aladár.** A magad s a j á t munkája? Nem azért kérdezem, mint ha jó volna. — **Bronts Vilma.** Biz azt, kis hugocskám, bátran írhattad volna meg prózában. Mert a munka, mint olyan, jó; de versnek egy kicsit gyarló. Kedves atyádnak, mint régi egyetemi társamnak, légy szíves emlékébe hozni. — **Toldy Géza.** Betűrejtvényed végpontja nem elég világosan van feltüntetve. — **Molnár Örszike.** Az elmaradt levélnek nincs más oka, mint az, hogy elfelejtetted kitenni leveledben a lakhelyet. S mivel ugy hiszem, több Molnár Örszike akad még szép Magyarországon, levelem nem talált volna el hozzád. S e hibába sokatok esik, hogy a hely nevét s a napot, ahon-

nan s amelyen a levél kelt, rendszeren a tollában felejtí. — **Farkas Vilma.** Valóban, szívemet mélyen meghatotta árvaságod története, de tulfelől megörültem annak, hogy jó rokonok szerető körében élsz, neveddel és tanulsz. — **Guthy Etelka.** Ügyes földványaidból többeket fogok közölni. — **Kis Mariska.** Ugyancsak kifaragttad szép rígmusosra, Mariskám. Itt-ott bizony ékebben pördül még a kántor uram versénél is. — **Véke, Sz. M.** Örömmel adunk helyet a madáréletből vett ez érdekes vonásnak. — **Zlinszky Ida és Aladár.** Teljesen igazatok van. De a »KIS LAP« körül bekövetkezett új t u l a j d o n i viszony, melyre nézve már akkor folytak az illetők közt alkudozások, szükségkép megmásította egy és más tervét a s z e r k e s z t ő n e k. De azért csak halad az, nem marad. — **Babinetz Emma és Róza.** Azt a rejtvényt, Ungot és Bereget kivéve, nem igen könnyen fogják megfejteni. Csak általánosan ismert neveket vagy fogalmakat lehet fölhasználni. Én megvalom, Alsó-Verecskének most olvasom hírét először. — **Simén Vilma.** Valóban e munkád által szépen bebizonyítád, hogy érdemes hugocskája vagy boldogult nagybátyádnak, a híres ornithologus gr. Lázár Kálmánnak. — **Diamant Oszkár.** Azt kérdezed, van-e »egy szemű« ember a világon. Tudom, hogy nem a felszeműt érted, ki valamely szerencsétlen baleset folytán veszté el egyik szemé világát; — hanem azt óhajtanád tudni, születik-e felszemű ember. (A magyar ember nem mondja, hogy e g y k e z ű, e g y l á b ű, e g y s z e m ű — hanem félkezű, féllábú, felszemű ember. Kérdésre azzal válaszolok, hogy a természet csodás játéka folytán, elvéve e s a k u g y a n s z ű l e t i k f é l s z e m ű e m b e r, mint születik hat ujjú, vagy a siámi testvérpár, akik egymáshoz nőve jöttek világra, ötven éven túl éltek s csak harmadéve haltak meg. A bécsi egyetem kórboneztani ritkaságai közt csakugyan gríznek borszeszben egy ilyen csodaszülöttet, melynek tudományos elnevezése: c y c l o p s (a mythologiai cyclopsok példájára.) — **Okolicsányi L.** A magad munkája? — **Katona Linda.** A rejtvények sikerültek. Egyet közölni is fogok. Lajosnak sugd meg, hogy az a név, bár derék művész neve, még sem olyan általános mint az Egressy- vagy Szentpétery-név. — **Balássovich Oszkár**nak üzeni Alice és Laczi, hogy Alice 10 éves és Laczi 12 éves s hogy Budavárban laknak. Mulaságos versikék. Örömmel olvastam őket, de nem érték még meg a közlésre. — **Madarassy Erzsike.** Örülök örömednek, de főleg annak, hogy felgyógyultál. A kedves levelirónak ezer és egy üdvözlötlet. — **Moravetz Margit.** Egy kis átdolgozással — pályázaton kívül, amire későn érkezett — meg fog jelenni.

REGGEL A KERTBEN. (Lásd a 154. lapon.)

Felelős szerkesztő: *Forgó bácsi*. Kiadó-hivatal: Budapest barátok tere, Athenaeum-épület.
Kiadja és nyomtatja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.
Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.